

ПРІОРИТЕТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Соціально-політичні та економічні зміни, соціокультурні перетворення, що відбуваються в житті сучасного українського суспільства, зумовлюють нові тенденції розвитку національної системи освіти. Вони акумулюють у собі активізацію творчого пошуку ефективних форм і методів організації навчально-виховного процесу, переосмислення мети і змісту виховання дітей та молоді. У «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті» актуалізована головна мета української освіти – створення умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації кожного громадянина. Стрижнем системи виховання в українській школі стає національна ідея, яка відіграє роль консолідуючого фактору у становленні молодого покоління, формування у дітей та молоді активної громадянської позиції. Тому одним з пріоритетних завдань розвитку сучасної освіти підростаючого покоління констатується пошук інноваційних підходів модернізації змісту освіти на засадах особистісно-розвивальної парадигми та гуманістичної педагогіки. Визначальною і стратегічною, у зазначеному контексті, стає культуротворча домінанта освітнього процесу, спрямована на реалізацію духовного потенціалу особистості, формування її світоглядних та ціннісних орієнтацій, уміння самостійно вчитися, критично мислити, а також формування та розвиток здатності до самопізнання, самореалізації у різних видах творчої діяльності.

Серед цінностей національної культури важливе місце посідає мистецтво з його унікальними можливостями впливу на особистість, яке розглядається не тільки як джерело розвитку спеціальних художніх цінностей і суто художніх умінь, а також як універсальний засіб формування світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, духовно-творчого потенціалу, образно-асоціативного мислення особистості, загальнокультурних і соціокультурних компетентностей [1, с.5]. На думку Л. Масол мистецька освіта, що інтегрує різноманітні художні знання, уявлення, цінності, допоможе учням в самоорганізації певного «хаосу знань». Феномен інтегративної освіти виступає механізмом особистісної самоорганізації «хаосу знань» учнів, належить до інноваційного поля розуміння і тлумачення сенсу мистецько-культурологічної освіти дітей [1, с.242]. Опанування культурологічних знань, художньо-комунікативних навичок й умінь формують мистецьку компетентність (у її багатогранній сутності), сприяють розвитку естетичної культури особистості, закладають передумови збереження національної духовної спадщини і, таким чином, відбувається підготовка нових поколінь дітей і молоді, до розуміння, сприймання, творчого переосмислення художніх цінностей, прагнення і здатності створювати, зберігати і примножувати культурні надбання нації.

Оновлення загальної мистецької освіти дітей шкільного віку базується на компетентнісному підході, що забезпечить формування «інноваційної особистості»,

здатної протистояти цивілізаційним викликам сьогодення, наділеної патріотизмом, гідністю, мобільністю та гнучкістю, адаптивністю і креативністю, оптимістичною налаштованістю на життєвий успіх. У переліку ключових компетентностей, задекларованих у Концепції Нової української школи та регламентованих згідно «Рекомендацій Європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (18.12.2006), однією з основних визначено «обізнаність та самовираження у сфері культури». [2, с.14]. Мистецька освітня галузь виступає фундаментом формування культурної компетентності – однієї з ключових у Державному стандарті початкової освіти, і передбачає «залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтва) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості» [3, с.93]. Метою мистецької освітньої галузі, як зазначено у Державному стандарті, є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини [3, с.97]. Важливою умовою набуття культурної компетентності є вмотивованість до перетворювальної діяльності, естетизація мислення та естетизація буття особистості, художнє пізнання цінностей як основи її духовного зростання. Мистецька освіта виступає системоутворювальним чинником формування Людини Культури, забезпечує загальний естетичний розвиток особистості, сприяє розвитку мистецьких здібностей та самореалізації в художній творчості. Художнє пізнання, як інтегральна основа формування компетентнісної сфери людини, лежить в основі художньо-образного переживання знань з усіх інших освітніх галузей.

Таким чином, основними тенденціями розвитку мистецької освіти у Новій українській школі доцільно вважати наступні: *гуманізація*, що полягає в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності і означає переорієнтацію освіти на особистість учня, найповніше розкриття його природних задатків і здібностей, врахування його інтересів, запитів, задоволення різноманітних освітніх потреб, виховання почуття власної гідності, свободи, гармонії з навколишнім середовищем; *гуманітаризація освіти* – покликана формувати духовність, культуру особистості, планетарне мислення, цілісну картину світу; *національна спрямованість освіти*, що полягає у невіддільності освіти від національної основи, в органічному поєднанні освіти з історією та народними традиціями, збереженні та збагаченні національних цінностей українського народу та національних надбань інших народів світу; *творча спрямованість освітнього процесу* – створення умов для самопізнання, творчого самовираження і самореалізації особистості; *переорієнтація мистецької освіти на компетентнісний підхід*, що переносить акценти із засвоєння художньої інформації на формування комплексу загальнокультурних і художньо-естетичних компетентностей.

Список використаних джерел

1. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л. М. Масол. –К.: Промінь,2006. – 432с.

2. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206с.
3. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1 – 2 класи. – К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240с.

КВАК О.О.,
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О.,
Мукачівський державний університет, Україна

МЕТОД ЕЙДЕТИКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Ще в кінці ХІХ – на початку ХХ сторіччя набуло неабиякої популярності вирішення проблем запам'ятовування будь-якої інформації під назвою мнемотехніка. Воно складалося з тисяч цікавих, іноді дещо громіздких прийомів. Незважаючи на це І. Ю. Матюгін, дослідивши й вивчивши накопичений людством досвід, вибрав інший шлях: спростив усе відоме до нього і створив ігрову систему, що спирається на притаманне кожній людині вміння уявляти і фантазувати не тільки за допомогою зорових уявлень, а й відчуттів. Потрібно зауважити те, що в освітньому процесі використовується безліч методів і прийомів, спрямованих на досягнення якнайкращого результату. Один із таких технологічних процесів – застосування методу ейдетики. Це напрям психологічної науки, який вивчає ейдетизм як різновид образної пам'яті та можливості його проективного застосування у різних сферах життя людини.

На нашу думку, ця проблема актуальна, оскільки завдяки цьому методу можна допомогти дитині краще запам'ятовувати необхідну інформацію, пробудити інтерес до навчання.

Видатний учений-психолог О. Р. Лурія вперше поділив методики запам'ятовування на два основних напрями: мнемотехніка (методи, в основі яких вербально-логічне мислення) та ейдетика (методи, в основі яких конкретно-уявне мислення) [1, с. 32].

Отже, ейдетика (від гр. eido – вид, вигляд) – це образ звукових, тактильних та графічних асоціацій, звідси ейдетизм – «психологічна здатність відтворювати яскравий наочний образ через тривалий час після припинення його дії на органи чуття» [2, с. 61].

Вперше термін «ейдетика» використано науковцем І. Матюгіним, який запропонував методику розвитку пам'яті та систему навчально-ігрових завдань. На його думку, ейдетика «розмовляє» з дітьми цікавою, доступною мовою, залучає всі аналізатори дитини при подачі нового матеріалу через добре знайомі дітям образи. Кожен педагог знає, що можливості ейдетики великі: це не тільки розвиток уваги, уяви, пам'яті, різних видів мислення, а й спосіб подачі навчального матеріалу [3, с. 48].

Варто зазначити, що впровадження цієї методики в Україні здійснює Євген Антошук – засновник Української школи ейдетики «Мнемозина».

Методики ейдетики різноманітні: на запам'ятовування слів (зокрема й іноземних), цифр, обличчя, імен, віршів, прозових текстів, номерів телефонів тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>